

ШАХРАЙСТВО
НА КОЖНОМУ КРОЦІ:

НЕ ДАЙ СЕБЕ ОШУКАТИ

ВІКТОР МАЗУР

Харків
«ФОЛІО»
2018

ЯК ЖЕ ВБЕРЕГТИСЯ ВІД ОБМАНУ?

Думати — найважча робота; ось, ймовірно, чому цим займаються тільки деякі.

Генрі Форд

Перш за все уважно читайте оголошення про роботу і намагайтеся вже на етапі телефонного інтерв'ю з'ясувати статус вашого потенційного працедавця. Добросовісній компанії нічого приховувати, вона повністю вказує свою назву, список вакансій, що супроводжує реальними вимогами і реальними заробітними платами. По телефону менеджери по персоналу зазвичай без коливань відповідають на всі ваші питання і не намагаються швидше запросити вас на більш детальну співбесіду. Пам'ятайте, що серед кадрових агентств далеко не всі — шахраї. Користуйтеся послугами лише тих, які надають кандидатам безкоштовні послуги, — вони називаються «рекрутинговими компаніями», і працюють вони за договором з кінцевим працедавцем.

Ставте якомога більше питань. Не бійтеся здатися настирливим або відлякати рекрутера. Обов'язково запитайте: як швидко в організації приймають рішення про прийом на роботу, які умови проходження випробувального терміну, чи буде працевлаштування з трудовим договором, чи передбачений адаптаційний період для початківців і так далі. Чесного наймача, якому нічого приховувати, навряд чи здивує, налякає або образить ваш інтерес до його компанії, посадових обов'язків і інше. Ваша обізнаність здатна настожити якраз шахраїв — вони часто користуються правовою неграмотністю наших співвітчизників, а з юридично підкованими претендентами прагнуть не зв'язуватися.

За наших днів перевірити підозрілу інформацію зовсім не складно, адже багато фірм мають свої сайти в інтернеті, і ви можете дізнатися про діяльність підприємства й умови праці. Як пра-

Як же вберегтися від обману?

вило, на веб-сторінці працедавця є розділ, присвячений вакансіям, і там представлена повніша інформація, ніж у виданні з працевлаштування, де перераховані лише основні моменти. Окрім того, корисно поговорити з працівниками компанії, отримати відповіді на питання, які цікавлять вас, так би мовити, з перших вуст. У мережі можна знайти форуми з відгуками колишніх працівників. На

сайті Державної фіскальної служби Міністерства юстиції України теж можна отримати інформацію про підприємство. Обов'язково довіряйте інтуїції. Навіть якщо оголошення виглядає респектабельно і телефонне інтерв'ю у вас не викликало підозри, але при особистій зустрічі ви бачите, що рекрутер мнеться, очі бігають, він ухиляється від прямих відповідей на ваші питання, ще й співбесіда проходить в напівпідвальному приміщенні, то не варто спокушати свою долю.

Нарешті, якщо ви успішно пройшли всі етапи працевлаштування й упевнені, що влаштуєтеся до добросовісного працедавця, не забудьте про трудовий договір! Експерти кадрового ринку не втомлюються повторювати: цей документ є заставою вашого спокою, якщо в нім чітко прописані умови роботи і вказаний реальний розмір платні. Не вірте солодким обіцянкам і словам, що угоду з вами підпишуть після закінчення випробувального терміну, коли керівник переконається, що ви дійсно відповідаєте його вимогам. Наполягайте на правильному оформленні ваших робочих відносин. Якщо ж вас бентежать якісь положення контракту, не підпи-

Не дай себе ошукати в трудових відносинах

суйте його відразу, порадьтеся з юристом. Краще на цьому етапі виявити всі підводні камені, ніж потім, ставши жертвою обману, кусати лікті.

Якщо вам усе-таки шахрай-працедавець уселив довіру настільки, що ви готові дістати гаманець, тоді уважно читайте договір. Він, як правило, складений на декількох листах дрібним шрифтом. Його прагнуть підсунути клієнтові в кінці розмови, коли вже залишилось мало часу, щоб ви не встигли прочитати те, за що платите — за інформаційні послуги або сприяння в працевлаштуванні. Іншими словами, вас проінформували, але не обіцяли працевлаштувати, і жоден суд у цьому випадку не зможе довести вашу правоту і покарати винних.

Укладаючи трудовий договір, потрібно бути гранично обережним. На співбесіді мати чіткий план бесіди або перелік питань, які ви повинні обговорити з працедавцем (обов'язки, зарплата, трудовий договір і так далі). Перед укладанням трудового договору, по можливості, необхідно показати його юристу. Часто недобросовісні працедавці бувають не проти скористатися неухважністю новоспечених співробітників. Інколи каверза полягає в самій формі договору. Так, наприклад, з працівником може бути укладений не трудовий, а цивільно-правовий договір (договір доручення або договір надання послуг). Такий договір відноситься до сфери цивільно-правових, а не трудових відносин. Отже, цей документ не регулюється Трудовим кодексом, до того ж цивільно-правовий договір має низку мінусів для співробітника. Працівникові не надаються компенсації і соціальні виплати, так що можете забути про лікарняні, відпустки і виплати з догляду за дитиною. Співробітника, який працює за цивільно-правовим договором, не зараховують до штату, а запис про роботу до трудової книжки не вноситься. Розірвати трудові стосунки, закріплені таким договором, також набагато простіше. Працедавцеві буде не так легко звільнити підлеглого, якщо стосунки з ним регулюються трудовим договором. Порядок розірвання цивільно-правового договору, як правило, прописується в самому договорі. Якщо працівник захоче розірвати такий договір за власною ініціативою, він повинен буде компенсувати працедавцеві всі витрати. Якщо, наприклад, співробітник побажав припинити стосунки із наймачем до того, як робота була завершена, підрядчикові доведеться заплатити штраф, розмір якого був прописаний в договорі. Його праця, швидше за все, не буде спла-

Як же вберегтися від обману?

чена. Також йому доведеться відшкодувати збитки, якщо завершена робота, на думку замовника, зроблена неякісно. Працедавець же може розірвати договір у будь-який зручний момент, а працівникові, таким чином, буде виплачена не повна, а відповідна виконаній роботі сума.

Підписуючи договір, будьте уважні. По-перше, зверніть увагу на назву документа. Трудовий договір, на відміну від договору підряду, не буде називатись договором про надання послуг. Як правило, відрізнити цивільно-правовий договір можна за цією ж ознакою. У трудовому договорі часто присутні посилання на Трудовий кодекс, а в цивільно-правовому — на Цивільний кодекс. Зверніть увагу на те, як називаються сторони в договорі: у трудовому — це працівник і працедавець, у цивільно-правовому — замовник і виконавець. Трудовий договір зазвичай безстроковий, а цивільно-правовий укладається на певний термін або до досягнення певного результату. Цивільно-правовий договір може бути визнаний трудовим у судовому порядку. Якщо, наприклад, ви брали лікарняний або вирушали у відпустку, ваш договір може бути визнаний трудовим. Також суд з'ясує, які трудові функції ви виконували. Якщо ви не хочете доводити справу до суду, спробуйте вирішити питання з працедавцем за домовленістю. За угодою сторін можлива будь-яка зміна договору або його переукладання.

ЯКА ЗАРПЛАТА — ТАКА І ПЕНСІЯ

Пенсія — лебедина пісня зарплати.

З мережі

Існує ще одна нахабна оборудка нинішнього бізнесу з несплатою офіційної заробітної плати робітникам, і як наслідок, несплата податків і внесків до Пенсійного фонду. Цей глибинний пласт є об'єктом посиленої уваги не тільки контролюючих органів, але й аналітиків, які досліджують соціально-економічний розвиток держави, намагаючись знайти смачний для всіх учасників бюджетного процесу рецепт. Не можна сказати однозначно, що первинне — чесна сплата податків бізнесом до бюджету, чи недоцільне, злодійське використання народних коштів чиновниками. Позиція кожної сторони аргументована на всі 100%. Повернемось років на двадцять, на початок 90-х минулого століття. Тоді на хвилі національно-визвольного відродження народів розпалася велика держава, у якої фактично прогнів організм управління народними фінансами по причині неконтрольованості з боку народу їх використання чиновниками різних рівнів. Нахабно і відкрито нові бізнесмени, колишні державні службовці, крали вагонами, будинками, пароплавствами, нафтовими і газовими родовищами. Згадується всім відомий фільм «Бандитський Петербург», де герої розказують про одного сибірського крутого бізнесмена-чиновника, який побудував дев'ятиповерховий будинок з технічними порушеннями, комісія з Москви забракувала весь (!) будинок. Потім цей будинок був розібраний на будматеріали і проданий як вторинна продукція. Вся ця мільйонна в радянських рублях афера не була б такою, якби будинок справді будували і розбирали, а так ці всі етапи пройдені шахраями тільки на папері. Напружте увагу: скільки людей було задіяно в цій шахрайській схемі. А тепер самі собі дайте відповідь: хто ж винен у розвалі улюбленої країни для